

съвсѣмъ друга картина. А колкото за това, че арабитѣ се приписватъ единъ другъ, и това даже не е нѣщо специално тѣмъ присъщо, както знае всѣки, които е ималъ случай да прѣгледа напр. едно по голѣмо число пктописи, които се отнасятъ къмъ балканския полуостровъ.

Стойността на арабскитѣ свидѣлства по отношение къмъ нашия въпросъ трѣбва да се оцѣни прѣди всичко, като се тегли една по-строга демаркационна линия между волжско-камски и дунавски българи. Арабитѣ трѣбва да се правятъ отговорни само за показанията, които се отнасятъ къмъ първитѣ, а не и за обобщенията, които се правятъ и за вторитѣ. — Критиката трѣбва да провери, до колко свидѣлствата на ибн-Фодлана, ибн-Даста и пр. се съгласяватъ съ другитѣ данни (стари и нови) върху обитателитѣ на *древния Булгаръ* — и нищо повече. Ако си постави такива по-тѣсни граници, възможно е, даже въ парадоксалното мнѣние на Сенковскій, да намѣри тя извѣстна, ако и малка доза истина, именно че арабскитѣ свидѣлства сж справедливи, ако вземемъ въ съображение, какъвъ е съставътъ на получернярскитѣ империи въ онаи епоха и достовѣрното обстоятелство, че българската държава състояла отъ много поколѣния, оправявани отъ особени князѣ. Тия поколѣния принадлежали на разни племена. . . Арабитѣ ни даватъ свидѣлства за едни българи, които сж прѣтърпѣли вече извѣстни метаморфози вслѣдствие на чужди етнични примѣси, характерътъ на които остава още да се опрѣдѣли, не толкова съ помощта на етимологията, колкото съ тая на антропологията и археологията. Съ това ще може да се тури най-сетитѣ точка и на спора за цѣлността на арабскитѣ свидѣлства въобще.

Да видимъ, слѣдъ като ограничихме областта, за която показанията на арабитѣ иматъ значение, — до колко можемъ да се ползуваме въобще отъ запазенитѣ до насъ арабски *текстове*, които сж по-важни отъ общитѣ съображения за езика на прабългаритѣ. Тукъ както видѣхме, ние разполагаме съ *нѣколко думи*, записани отъ ибн-Фодлана и прѣдадени отъ Якута въ неговия рѣчникъ. По-долу ще видимъ, до колко сж вѣрни, даденитѣ до днесъ етимологии на тия 3—4 думи (лични имена и названия на прѣдмѣти), а тукъ ще посочимъ често една важна причина, която прави илюзорно всѣко тълкувание, то е *недостатъчността на арабската графика*.

Арабската географска и етнографска номенклатура вече по естеството на арабското писмо, съ което много мѣчно могатъ да се прѣдаватъ чужди думи, страда отъ голѣма неточностъ. Куфичното писмо е лишено даже отъ диакритични знакове, но и при обикновеното писмо сж възможни разни четения поради неупотрѣбата на отдѣлни букви за всички гласни. Естествено е, че тая неясностъ дава често просторъ на най-противурѣчивитѣ хипотези и най-смѣлитѣ догадки. Примѣрътъ съ името *Б. а. т. вар.* е особено поучителенъ. Прибави ли се къмъ всичко това и небрежността на арабскитѣ приписвачи, ние ще имаме едно ясно понятие за фонетичната вѣрностъ на чуждитѣ имена у Фодлана или Масуди или ал-Бекри.